

Da Anordningen af 28. Maj 1831 udstedtes om Provinsialstændernes Oprettelse, betragtedes og benævnedes Island ligefrem som en Del af Danmark. I § 1 hedder det: „Der skal i *Danmark* være to Forsamlinger af raadgivende Provinsialstænder, en for Sjællands, Fyns og Lolland-Falsters Stifter samt for Island og en anden for samtlige fire Stifter i Nørrejylland“.

Under Enevælden var Island en Del af Danmark, og Islændingene var den danske Enevoldskonges direkte Undersaatter ganske som alle andre Beboere i Monarkiet. For saa vidt kan Islændingene ikke klage over nogen Tilsidesættelse under Enevælden, thi de var da aldeles ligestillede med Befolkningen i det øvrige danske Monarki.

Vanskeligheden ved at bestemme Islands Stilling indenfor Riget rejser sig først ved Indførelsen af den frie Forfatning. Det er klart, at der var kun en af to Veje at gaa. Enten maatte Islændingene kaldes til Deltagelse i den lovgivende Virksomhed i samme Omfang (om end paa en anden Maade) som de andre Landsdeles Beboere, eller ogsaa maatte der, hvis Ligestillingen ikke skulde fortabes, gives Islændingene en i forfatningsmæssig Henseende aldeles selvstændig Stilling. Den første Udvej blev valgt af de Danske. Den anden blev krævet gennemført af Islændingene. Det viste sig hurtigt, at det var her i Danmark, man havde grebet forkert. Fejlen var formentlig begaaet af Mangel paa tilstrækkelig Forstaaelse af islandske Anliggender, og den samme Aarsag forvoldte formodentlig, at man i 55 Aar med Haardnakkethed vedblev her i Danmark at vandre ad en Vej, som kun førte os længere og længere bort fra en Forstaaelse med Islændingene. Islands fjerne Beliggenhed og Uensartetheden i de reelle Interesser gjorde det nemlig ikke alene upraktisk, men ogsaa umuligt at kalde Islændingene til Deltagelse i det danske offentlige Liv.

Ifølge Forordningen af 5. Maj 1834 udnævnte Kongen selv 2 deputerede, der skulde repræsentere Island i Østifternes Stændersforsamling. En saadan Repræsentation maatte naturligvis forekomme Islændingene fuldstændig meningsløs, og 8. Marts 1843 maatte Kongen oprette en raadgivende Forsamling i Island selv, hvilken Forsamling optog det gamle Navn, Altinget.

Ikke desto mindre blev man, da den grundlovgivende Rigsforsamlingskulde træde

sammen, ved at følge den Fremgangsmaade, som Islændingene allerede tydeligt havde erklæret sig imod. Valgloven for den grundlovgivende Rigsforsamling af 7. Juli 1848 bestemmer, at Kongen, „da Forholdene ikke tillod andet“, selv vilde udnævne 5 Medlemmer, der skulde repræsentere Island. Disse 5 Medlemmer, deriblandt Jon Sigurdsson, deltog ogsaa i Rigsforsamlingens Forhandlinger, men allerede inden den var traadt sammen, havde Islændingene gennem Stiftamtmanden sendt en Adresse til Kongen med Anmodning om, at der maatte skænkes Island en Nationalforsamling baseret paa lige og frie Grundsætninger og med „de samme Rettigheder som den vore danske Brødre tiltænkte Rigsdag“, og at der maatte gives Island Lejlighed til efter frie Valgprincipper at vælge deputerede, „der skulde træde sammen i *selve Landet* for at deliberere om de Punkter i den paatænkte Ordning af Danmarks Forfatning, som umiddelbart vedkom Island, og i Særdeleshed betreffende Indretningen af vor Nationalforsamling“. Her opstillede Islændingene Kravet om, at Ligestillingen fastholdtes paa den Maade, at der i Island sammenkaldtes en til Rigsforsamlingen svarende Nationalforsamling. Ogsaa denne Gang har Stemningstilkendegivelsen fra Island været saa stærk, at man her i Danmark ansaa det for nødvendigt at tage Hensyn dertil. Ved Reskript af 23. September 1848 udtalte Kongen, at det „ikke er Vor Hensigt, at de Grundlovsbestemmelser, der med Hensyn til Islands særegne Forhold maatte være nødvendige for at ordne denne Landsdels forfatningsmæssige Stilling i Riget, skulde endelig vedtages, førend efter at Islænderne i en egen Forsamling i Landet er hørt“.

Den nye Grundlov fik til Overskrift „Danmarks Riges Grundlov af 5. Juni 1849“. Efter sin Titel omfatter den altsaa hele Danmarks Rige, ogsaa Island, men det ved Reskriptet af 23. September 1848 givne Kongeløfte, at Island ogsaa skulde blive hørt, var ikke indfriet, og derved opstod et uklart Forhold. Islændingene har aldrig villet erkende, at Grundloven omfattede dem.

I den første Valglov for Rigsdagen blev der heller ikke truffet nogen Bestemmelse for Islands Vedkommende, idet det i §§ 18 og 37 hedder „de nærmere Bestemmelser for Slesvig, Færøerne og Island forbeholdes“.

I 1849 blev Altinget hørt over et Udcast til „Valglov for Dannelsen af den ved allerhøjeste Resolution af 23. September 1848 bebudede Forsamling i Island“, og